

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

1/2014

Ville Auvinen

11.2.2014

Vart går du, finska kyrkan?

Kyrkans och den lutherska kristenhetens läge i Finland är – kort sagt – oklart. Ingen tycks veta vad som är kyrkans ståndpunkt i aktuella frågor, och inte ens vem som skulle uttala den. ”Om en trumpet ger en otydlig signal, vem gör sig då redo till strid?” (1. Kor. 14:8). När kyrkans officiella ledning inte ger en klar signal, lyfter några radikaler sina röster. De får mycket rum i media och de uppträder som kyrkans språkrör. I sina tal och ställningstaganden dömer de och marginaliserar den traditionella formen av kristenheten, som speciellt väckelserörelserna företräder. De förkunnar en ny kyrka som är fri från moralens handbojor. Även kyrkans officiella ledning tycks vara lite generad av situationen.

Samtidigt lämnar allt flera människor kyrkan. Det romantiska talesättet om en

folkkyrka kommer troligen att glömmas bort inom kort, först innanför Ring III och lite senare i hela landet, till sist i det så kallade bibelbältet i Österbotten. På grund av att människorna går ut ur kyrkan, brottas kyrkan samtidigt med en ekonomisk utmaning och med en ännu allvarigare utmaning med trovärdigheten.

Alla som går ut ur kyrkan gör det inte på grund av kyrkans konservatism. Det finns redan en stor skara av dem som vill ta Bibeln på allvar, och just därför anser de att de inte längre kan vara medlemmar i den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. En del av dem ansluter sig till någon annan luthersk kyrka, några finner ett nytt andligt hem i något annat kyrkosamfund och en del blir, utan officiellt medlemskap i någon kyrka, levande och riktiga medlemmar i sina egna gudstjänstsamfund.

Kyrkans traditionella väckelserörelser har hittills valt att stanna inom kyrkan så länge det är möjligt. Svaret på frågan när det inte längre är möjligt tycks inte vara speciellt klar. Väckelserörelsernas verksamhetsmöjligheter inom kyrkan minskar i varje fall hela tiden då man skär av missionsanslaget och de teologer som håller fast vid den apostoliska ämbetssynen inte ordinerar. Det finns ännu många församlingar med vilka samarbetet är fruktsamt och problemfritt, men det finns också allt flera sådana som stänger dörren. En ny kyrklig organisation har uppbyggts vid kyrkans ytterdörr, och åtminstone den andra av dess fötter ser ut att redan vara utanför dörren. Allt mera brinnande blir frågan: borde man verka innanför folkyrkan och uppbygga den eller verka utanför den genom att skapa någonting nytt?

Det är svårt att förutse ting, speciellt att förutse framtiden. För ett par decennier sedan kunde få ana, vilket läge kyrkan i Finland skulle vara i början av Herrens år 2014. Många äldre kristna säger att de inte längre känner igen denna kyrka som den där de en gång döptes, där de levde i sin ungdom och där de tjänade. Förändringens fart är hög och riktningen skrämmande. Hurdan kommer vår kyrka att vara vara

efter ett par decennier?

När vi riktar vår blick till framtiden och begrundar vad som kunde vara den rätta riktningen, är det bra att komma ihåg att Kyrkans Herre har alla trådar i sina händer. Han har en färdig plan, och han ger framtiden och hoppet (Jer. 29:11). I Bibeln finns inget löfte om att varje lokala kyrka skulle bestå. Därför vet jag inte om den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har en framtid. Jag tror ändå på att Kristi kyrka, över vilken helvetets portar inte skall ha makt (Matt. 16:18), på något sätt och i någon form alltid kommer att vara representerad också i Finland. Ska Guds Ande ännu blåsa en förbättringens väckelse i vår kyrka, eller ska Han leda sina egna ut ur den? Låter Gud en sådan antikristen regering ha makt i Finland, att han måste ta hand om sina egna i underjordiska församlingar? Ska vårt folk somna i en djup sömn av sekularisering så att Kristi ljus lyser bara här och där i små hemförsamlingar?

Om framtiden vet vi säkert endast att den tillhör Gud. Därför är det nu tid att tillsammans inför Gud öppet och frimodigt be, utforska Bibeln och fråga efter den rätta vägen framåt.

Bild: Ville Auvinen

Generalsekreterare Ville Auvinen välsignades till sin tjänst

STI:s styrelseordförande Mika Tuovinen förrättade vid Teologdagarna, som arrangerades på Bibelinstitutet i Grankulla den 2.1.2014, tillsammans med sina assistenter välsignelsen av Ville Auvinen till tjänsten som generalsekreterare.

Missionsdirektor Mika Tuovinen's tal

Kära kristna och generalsekreteraren för Teologiska institutet i Finland, teologie doktor Ville Auvinen.

Ville, du har åtagit dig ett stort uppdrag i en krävande tid. Om du stannar lika länge som dina båda föregångare i tjänsten – uppskattade Eero Junkkaala och Henrik Perret – kommer du sannolikt att få se många förändringar, både goda och dåliga, i vår kyrka och i vår arbetsomgivning. Det är viktigt att du har kartan med och använder kompassen.

När Gud förbereder oss för att bli sina medarbetare, hamnar vi ofta i den brinnande ugnen. Missmodet, andra människors, samvetets och den ondes anklagelser är en del av många Guds tjänares liv. Teologin är inte endast ett akademiskt tänkande utan en kamp, som Luther beskrev med tre ord: meditatio, tentatio och oratio.

När STI grundades handlade det om mycket teologiskt reflekterande, om brottnings och bön. För 26 år sedan undertecknade sju kristliga organisationers ledare

ett teologiskt samarbetsdokument, som var fröet till STI:s födelse.

STI är också idag en rörelse som för-enar kristna och olika organisationer. Du skall stärka denna gemenskap.

Ledare

Som ledare lyssnar man nu till dig på ett speciellt sätt. Talarpodiet har blivit ett annat. Många präster och anställda i vår kyrka lyssnar till vad du har att säga. Du kan delvis själv avgöra om de lyssnar till din röst.

När jag började min tjänst som ledare, frågade en arbetskamrat mig om jag vet vilken skillnaden är mellan en vakthund och en byracka. Jag fick svaret: en byracka skäller hela tiden, lyfter sin fot där det behagar och ingen tar skallet på allvar. Man har blivit van vid det. En vakthund skäller till, när det finns orsak till det, och då reagerar alla och går och tar reda på vad som sker. En byracka orkar man inte höra på, en vakthund respekterar man.

Missionsarbetet och lutherdomen

Din tjänstgöringsperiod inom missionsarbetet i Zambia har lämnat ett spår, som du på ett fräscht sätt för fram i det du skriver och undervisar om.

Också lutherdomen är viktig för dig. I Zambia hade hört att en ledare för ett stort samfund hade sagt till en liten luthersk samarbetskyrkas biskop: ”Lutherdomen är en sovande jätte.” Du har sysslat med frågan hur man skall väcka denna jätte.

STI är inte tänkt som en egen operativ enhet utan som en understödjare av kristliga organisationer, kyrkan och församlingar. Denna uppgift förverkligas, när ni forskar i och undervisar om Bibeln och uppmuntrar till att hålla sig till Kristus. Gör det ni kan för att man i våra organisationer och församlingar skulle förkunna Kristi nåd och sanning så att också den, som vandrar mitt i sin svaghet och sin anfäktelse skulle våga att med bävande hjärta kunna vända sig till Kristus.

Den kristna kyrkan har egentligen bara

en enda uppgift: att vittna om Kristus. Det finns inte någon djupare teologi än den, som handlar om vad Gud gjorde i Jesus för vår skull. Det finns inte något större än det att en som har gått vilse finner vägen till Fadern och får nåd.

Arbeta och förkunna med blodsmak i munnen. Kristi försoningsblod är Guds gåva till världen.

I min uppgift och mitt arbete är jag mest rädd för att någon på grund av mina attityder, handlingar eller ord drar sig bort från Kristus eller kanske inte vågar komma alls. Jag känner att jag ständigt behöver nåd och förlåtelse. Detta erbjuder Kristus också åt dig, Ville. I detta uppdrag behöver du också andra kristnas stöd, förböner och välsignelse.

Generalsekreterare Ville, du har gått in i stora uppgifter. Föreningarna de kristna. Tala om evangeliseringens och världsmissionens utmaningar. Påminn oss ständigt om lutherdomens största skatter: Skriften allena, tron allena, nåden allena, Kristus allena.

Välsignelsen till tjänst förrättades av Timo Junkkaala, Timo Eskola, Mika Tuovinen, Stig-Olof Fernström och Tomas Nygren. Bilder: Kirsi Sell.

PERSONLIGT

Lärdomar från Siberien

Text: Tuomas J. Salo

Juha Saari har de senaste tretton åren varit missionär i Ryssland. Efter att ha studerat det ryska språket och den ryska kulturen verkade han som kyrkoherde i Omsk under fyra år. Från och med år 2006 var hans prost i Sibirien. Senaste höst återvände han med fru och fem barn till Finland.

Juha påbörjade sina teologiska studier i Helsingfors år 1988. Vid den tiden föddes också STI, och Juha kunde delta i några föreläsningar i synnerhet under sitt första och andra studieår. Under det andra året träffade han nämligen sin fru. Efter att ha gift sig var de med på några utfärder och föreläsningar, som STI arrangerade. När familjen sedan började växa var det svårare att delta.

Som studerande deltog Juha också i många andra organisationers verksamhet. T.ex. Studentmissionens, Folkmissionens och Sleys kvällar för studerande blev bekanta för honom, också Concordiakretsen där man behandlade Bekännelse-skrifterna. Familjen Saari deltog gärna i gudstjänsten i Tempelplatsens kyrka där kyrkoherde Pauli Vuola höll utmärkta predikningar. Juha deltog också i mässan i Det Heliga Hjärtats Kapell.

- ”Centrum för vår andliga vård var alltid gudstjänsten.”

Juha blev teologie kandidat år 1995. Då var det en recession i Finland, och också församlingspräster blev uppsagda. Han blev ändå vald till förkunnaruppgifter

inom Såningsmannen, och biskop Olavi Rimpiläinen prästvigde honom. Han hade ännu inte gjort sin värnplikt, utan var i armén som färdig präst. Efter det verkade han ett halvt år som deltidсанställd mili-

tärpastor.

- ”Det var riktigt intressant och givande.” Efter det for Juha till Simo som församlingspastor. Därifrån blev han ledd till Folkmissionens missionskurs.

Familjen Saari flyttade till Ryssland år 2000, när Juha sändes till tjänst inom kyrkan i Ingermanland. De två första åren gick till att lära sig språket och kulturen, och efter det var han kyrkoherde i Omsk, som ligger i västra Sibirien. År 2006 blev han prost i Sibirien inom den ingermanländska kyrkan. Han utvecklade prosteriet i Sibirien och sökte efter lämpliga medarbetare och ordnade utbildning särskilt för att höja utbildningsnivån hos prästerna och diakonerna. Juha hjälpte också biskopen med att leda och att knyta församlingarna och hela prosteriet närmare den ingermanländska kyrkan.

Till hans uppgifter hörde också att

lösa de logistiska problemen, för att kunna göra det möjligt att arbeta måste man söka och kordinera resurser: Var kan församlingen samlas? Var kan man finna en bil åt herden? Juha höll också kontakt med dem som hade sänt ut dem och dem som var prosteriets understödjare. Sibirien är ett mycket stort, därför reste han över 100 000 kilometer varje år, med bil, tåg och ibland med flyg, om det var möjligt. - ”Det har inneburit ett intressant arbete i Guds rike.”

Men vad har då Sibirien gett för lärdomar? Det finns starka lutherska rötter i Sibirien, men kunskapen i den lutherska tron är mycket svag. Församlingen växer genom personliga möten, när församlingsborna tar med sig sina vänner och släktingar. En annan viktig sak är katekesundervisningen och skriftskolan: genom det växer också församlingen. - ”Som prost har jag undervisat mycket om vad det är att vara herde och vad kyrkan är. Om herden kan tillägna sig det, går det ganska bra i arbetet.”

Juha anser att trons grundsanningar är mycket viktiga. Också i Finland är kyrkan och de troende ofta ganska vilse vad de frågorna beträffar. Till grundfrågorna räknar han t.ex. treenighetsläran, skilljandet mellan lag och evangelium, lagens olika bruk, skapelsen, syndafallet och frälsningshistorien.

Vad skulle Juha vilja säga till STI:s understödjare och studerande:? - ”Varje kristen har två väsentliga frågor: vad är sant? Bibeln är sanningen, såsom Jesus säger i sin avskedsbön (Joh. 17:17). Och den andra frågan: hur skall jag leva för att leva i enlighet med Guds vilja? Dessa båda frågor skall vi ödmjukt be för inför Guds ansikte.”

Väckelsens väsen behandlades på teologdagarna

Timo Eskola

Under teologdagarna, som arrangerades av tidningen Perusta och Teologiska institutet i Finland i början av januari, föddes en diskussion om vad som menas med väckelse och vad man kan avse med det. Ett andligt uppvaknande är ett allmänt och erkänt begrepp. Men vad innebär väckelse i folkkyrkligheten, där de döpta redan traditionellt deltagit i nattvarden åtminstone ibland? Ämnet har länge varit omdebatterat.

Professor Jouko Talonen påminde i sitt föredrag att förnyelsen alltid varit en målsättning inom lutherdomen: församlingen måste alltid förnyas (*semper reformanda*). Den måste alltså återvända till den levande trons källa, till Kristi rena evangelium och till förkunnelsen av Bibelns budskap. Det var just detta som skedde i reformationen.

Om kyrkans uppgift

Biskop Jari Jolkkonen sökte för sin del utrymme för väckelserörelsernas arbete i den lutherska trons kärna. Han konstaterade att den lutherska läran inte ger utrymme för andlig slöhet eller förakt för sakramentet. Han anknöt till Urho Muroma och sade att kyrkans uppgift är att kalla dem som förlorat sin tro tillbaka till tron, uppmana de sorglösa att omvända sig och förkunna väckelse för andligt döda. Jolk-

konen påminde om en sann väckelseförkunnelse är helt i enlighet med kyrkans bekännelse. Den leder till glädje, till frid i själen och till att ta ansvar.

Här finns kanske ett av de största problemen inom den splittrade kyrkan i Finland. Det är inte många kyrkoledare som talar som Jolkkonen och Talonen. Däremot vill man att kyrkan skall integreras i den allmänhumanistiska kulturen och behålla sin ställning, bara inte de som betonar läran, "fundamentalisterna" (dvs. vanliga lutheraner) inte gungar båten för mycket. Är vi redan för långt på denna väg?

Vad Estlands kyrka kan lära oss

Man kan göra en jämförelse med Estland. Den estniska kyrkans ärkebiskop, Andres Pöder, frågade i sitt föredrag vilka fördomar den kommunistiska propagandan hade åstadkommit i människors sinne. Han räknade upp en del tankar i form av människors påståenden:

- De troende är dumma, för vi vet att det inte finns någon Gud.
- Religionen tjänar endast prästernas maktbegär.
- Religionen tjänar enbart de makthavande.
- Kristendomen förbjuder njutningen.
- Kyrkan borde inte ha en offentlig ställning.

Det offentliga samtalet om kyrkans ställning och kristendomens uppfattning-

ar tycks också i Finland upprepa samma påståenden. Vad kommunismen gjorde i öster, har den rationalistiska materialismen åstadkommit hos oss. Det är svårt att föreställa sig detta i ett land som består av fyra miljoner kristna att det endast är en liten grupp av redaktörer, som skrivit ut sig ur kyrkan och ateistiska tjänstemän och -kvinnor inom undervisningsväsendet, som håller framme de negativa uppfattningarna. Problemet finns inom kyrkan.

Folkkyrkans praxis är i många avseenden också här i väst styrd av nyateismen. De nämnda påståendena är i huvudsak desamma som de ateistiska fantasierna i Dawkins' och Hitchens' nyaste böcker. Ett uppvaknande behövs verkligen. Kyrkan måste förkunna väckelse för de andligt döda. Församlingarna har här fått hjälp av

en grupp väckelserörelser, som envist har stannat kvar inom kyrkan – vilket inte varit fallet i många andra länder.

Denna uppgift vill rörelserna gärna förverkliga, om de bara får livsutrymme i en alltmer fördomsfull folkkyrka. Man får hoppas att biskop Jolkkonens förhoppningarna kan uppfyllas och att vi hos oss får behålla en trösterik förkunnelse, som ”leder till glädje för människan”.

Man kan inte befalla väckelsen. Vi vet väl att Gud handlar när och hur Han vill. Vi föraktar dock inte den teologiska utbildningens betydelse i denna helhet. Det är som Luther sade, att vi skall be som om vårt eget arbete inte hjälpte alls, och så arbeta som om allt berodde på oss. Kyrkans och väckelsens framtid hänger i sista hand på evangeliet.

Teologdagarnas panel dryftade bl.a. väckelserörelsernas styrka och svagheter. Många talare var mycket ärliga i sin bedömning av sina egna rörelserns brister. I panelen behandlade man också kyrkans framtid och sökte en uppbyggande roll för dem i förnyelsen av kyrkan. Bild: Kirsi Sell.

KUNSKAP FÖR HUVUDET OCH NÄRING FÖR SJÄLEN

Ledarna för STI:s medlemsorganisationer publicerar i tur och ordning en andakt på denna spalt.

Med passet i bröstfickan

Mannen bad och läste boken under hela den åtta timmar långa flygresan. När tillfälle gavs skulle jag fråga om han läste Koranen. Han berättade att han läste en bok om barnuppfostran. Han hade tre barn och han ville uppfostra sina barn att bli goda muslimer. Han berättade att han var på väg hem efter att ha förhandlat om att öppna en muslimsk televisionskanal i Centralasien. Han tog upp en liten bok ur sin vänstra bröstficka och sade: Nog har jag Guds ord också med mig, jag håller alltid sura 36 i Koranen vid mitt hjärta och kan utantill alla de 83 verserna. Mannen berättade att han mediterar med hjälp av verserna över Honom, i vars hand allt herradöme finns.

En from muslim är en inspirerande samtalspartner. Det är som om man skulle samtala med Saulus från Tarsus innan hans värld rasade samman och han dog från allt som varit förr. Mannen som satt bredvid mig var dock inte redo att räkna allt såsom avskräde, om han kunde vinna Kristus.

Så är det också med mig. Jag känner efter i min vänstra bröstficka nära hjärtat. Där finns mitt pass. Det skulle jag inte frivilligt avstå från. Om han som sitter bredvid mig skulle bli en kristen, skulle han sannolikt vara tvungen att avstå från allt, som definierar honom som en del av sitt samfund och sammanhang. Skulle jag vara villig att avstå från mina barns utbildning eller mitt arbete för min tros skull?

Vad menar Paulus när han säger att han inte skäms för evangelium, för det är en Guds kraft? Jag ber att ni i STI får en god bruksanvisning för denna dynamit.

Pekka Mäkipää
Missionsdirektör
Missionsorganisationen Såningsmannen

LÄCKERBIT

Ur STI:s arkivets rikedomar

Allt detta hade dock ej hindrat Herren Jesus från att i qvinnans hjärta begynna sitt goda verk Att hon war qvinna och därtill en samaritiska, det war icke något hinder, ty i det rike, han war kommen att upprätta, gäller den lagen (Gal. 3:28): här är icke jude eller grek, här är icke träl eller fri, här är icke man och qvinna, ty alla ären I en i Kristus. Hennes förflutna lif i synden hindrade honom icke, när hon blott icke tog sin synd i försvar och wille behålla den, utan i stället wille bekänna och öfvergifwa den. Så förtwiflad än hennes ställning kunde synas både för henne själf och andra, så war den ändå icke hopplös.

Söndagswännens Postilla. Fullständig årgång af predikningar. Stockholm 1899.
rran pyhästä Ehtoollisesta, Hämeenlinna 1877.

STI börjar verksamhet också i Åbo

i samarbete med Studentmissionen. Under våren håller Ville Auvinen tre dubbel-
lektioner om nytestamentlig teologi: 27.2., 27.3. och 24.4. kl. 15 i Auditorium
Teologicum, Biskopsgatan 16.

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1355 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda
generalsekr. Ville Auvinen (044 045 6778)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Mika Tuovinen

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-
Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen
i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och
Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisa-
tionen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission,
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska
Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i
Finland

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för
understöddande medlemmar: 35 €/år (studerande 10
€, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testa-
menten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
2020/2013/1760, 7.6.2013–31.12.2014

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*.
Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds
till understöddande medlemmar.

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

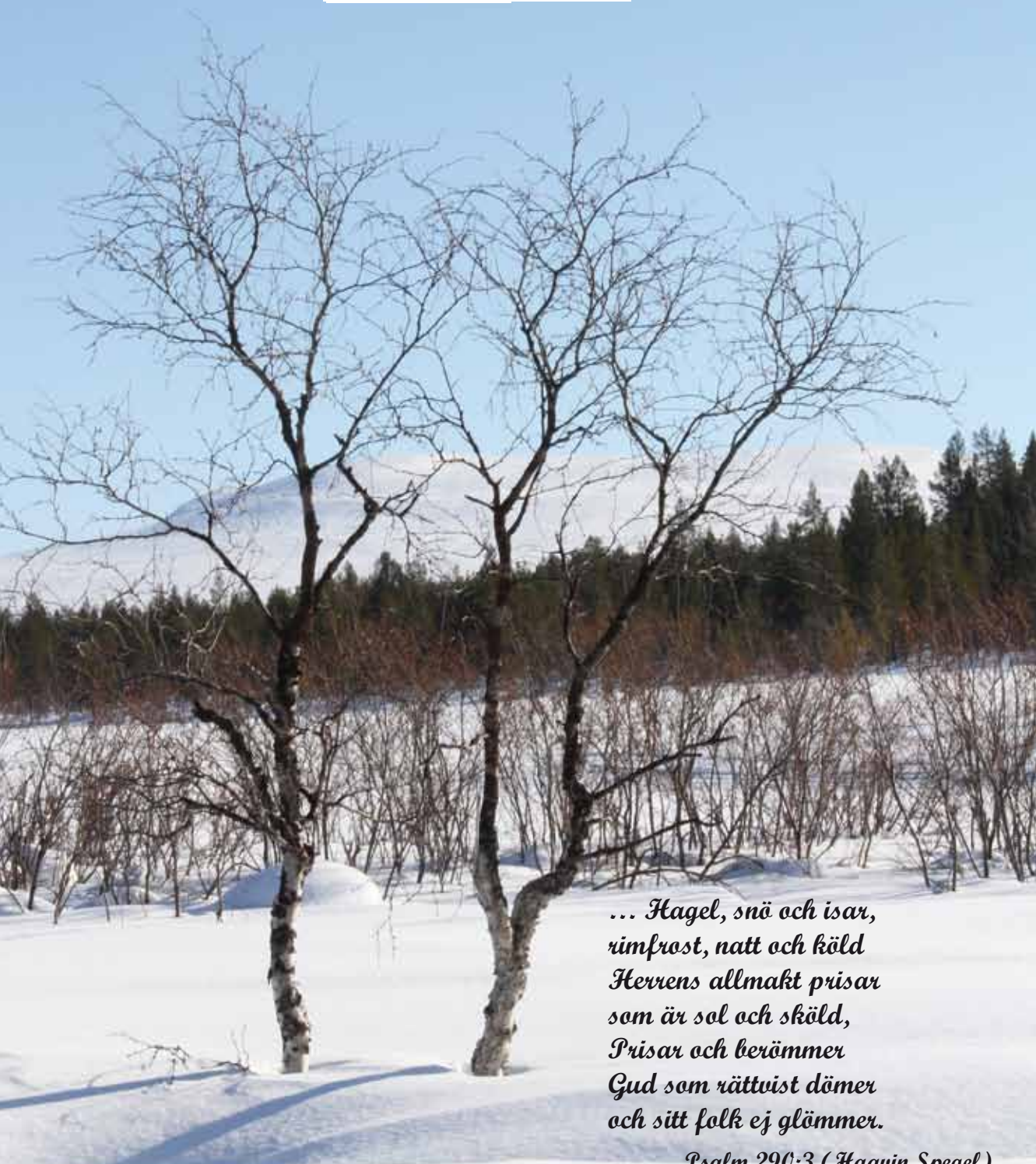
ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

* . D022*

Itella Green

*... Hagel, snö och isar,
rimfrost, natt och köld
Herrens allmakt prisar
som är sol och sköld,
Prisar och berömmar
Gud som rättvist dömer
och sitt folk ej glömmar.*

Psalm 290:3 (Haquin Spegel)